

LIÊN KẾT GIÁO DỤC NGHỀ NGHIỆP VỚI DOANH NGHIỆP HƯỚNG ĐI TẤT YẾU

Bùi Thị Yến

Phòng NCKH&HTQT

Trường Cao đẳng Kinh tế Kỹ thuật Tô Hiệu Hưng Yên

Công tác phối hợp giữa cơ sở giáo dục nghề nghiệp và doanh nghiệp thời gian qua đã có sự chuyển biến tích cực, tuy nhiên vẫn chưa được như kỳ vọng. Do đó, cần tăng cường mối quan hệ gắn kết chặt chẽ hơn nữa giữa hai đối tượng này nhằm thúc đẩy phát triển giáo dục nghề nghiệp đáp ứng với nhu cầu thực tiễn của thị trường lao động.

Thực trạng đào tạo giáo dục nghề nghiệp gắn với doanh nghiệp hiện nay

Có thể nói trong các bản tin cập nhật thị trường lao động (TTLĐ) theo từng quý những năm gần đây thường đưa ra những hệ lụy về chất lượng giáo dục nghề nghiệp. Tình trạng học sinh, sinh viên sau khi tốt nghiệp các cơ sở giáo dục nghề nghiệp thất nghiệp hoặc khó tìm việc làm thể hiện qua từng con số phần nào phản ánh sự yếu kém trong lĩnh vực giáo dục nghề nghiệp (GDNN).

Tại sao lại có những yếu kém đó? Các nhà chuyên môn đã chỉ ra nhiều nguyên nhân nhưng nhìn chung chúng ta có thể liệt kê một số mối lo cơ bản như: Trình độ năng lực của đội ngũ giáo viên dạy nghề, đội ngũ cán bộ quản lý các cơ sở dạy nghề còn hạn chế như thiếu kỹ năng nghề, ngoại ngữ kém, chưa bắt kịp với sự phát triển của TTLĐ, không đồng bộ về cơ cấu ngành nghề đào tạo. Ngoài ra, cơ sở vật chất của nhà trường nghèo nàn, lạc hậu, chương trình đào tạo nhiều năm không thay đổi, mạng lưới trường nghề chông chéo, số lượng cơ sở đào tạo nhiều mà không chú trọng đến chất lượng.

Việc doanh nghiệp tham gia xây dựng tiêu chuẩn nghề, chuẩn đầu ra, danh mục ngành/ngành đào tạo và xây dựng chương trình, giáo trình đào tạo, tham gia đánh giá kết quả học tập của người học tại các cơ sở giáo dục nghề nghiệp còn rất hạn chế. Hơn nữa, mặc dù đã có các chính sách khuyến khích các doanh nghiệp tham gia vào công tác dạy nghề, tuy nhiên theo khảo sát có rất nhiều doanh nghiệp không hề biết đến chính sách này. Hình thức tiếp nhận học viên thực tập tại doanh nghiệp và lao động của doanh nghiệp đến học tại cơ sở giáo dục nghề nghiệp được nhiều doanh nghiệp thực hiện hơn là các hình thức hợp tác khác. Tuy nhiên, chỉ có gần 5% số doanh nghiệp thực hiện và cao nhất là doanh nghiệp nhà nước cũng chỉ có gần 14% số doanh nghiệp nhà nước thực hiện.

Đào tạo gắn kết với doanh nghiệp tại Trường Cao đẳng KTKT Tô Hiệu Hưng Yên

Chương trình đào tạo nghề gắn với nhu cầu doanh nghiệp và thị trường lao động - việc làm là hướng đi được các Nhà trường quan tâm đầu tư và tập trung thực hiện. Việc này

không chỉ có lợi cho doanh nghiệp - nhà trường mà còn nâng cao hiệu quả, chất lượng đào tạo, góp phần giải quyết việc làm cho sinh viên ngay sau khi ra trường.

Nắm bắt được yêu cầu đó, trong những năm gần đây, trường Cao đẳng Kinh tế - Kỹ thuật Tô Hiệu Hưng Yên đã dần thay đổi phương thức đào tạo. Một trong những giải pháp mang tính đột phá để tăng quy mô, chất lượng đào tạo, cung ứng nhân lực cho thị trường lao động, đó là việc tiếp tục và mở rộng liên kết với các doanh nghiệp trong quá trình đào tạo.

Với chủ trương coi doanh nghiệp là nơi sử dụng sản phẩm đào tạo và đánh giá chất lượng lao động, Trường Cao đẳng KTKT Tô Hiệu Hưng Yên đã chủ động liên kết với doanh nghiệp để cùng phát triển. Tính đến nay, nhà trường đã ký hợp đồng liên kết với khoảng hơn 20 doanh nghiệp, cơ sở sản xuất kinh doanh, trang trại trên địa bàn tỉnh như: Công ty may Việt Mỹ (HBI), Công ty may Minh Anh, công ty TNHH Hợp Thành, Công ty cổ phần May Hưng Long 2, công ty Điện tử Hoàng Kim VINA, công ty Đầu tư và xây lắp số 18, Điện lạnh ô tô An Sơn, Ga ra ô tô Thời Đại, ... Nhà trường nhận thấy, liên kết giữa nhà trường và doanh nghiệp trong đào tạo nghề nhằm mang lại “lợi ích kép” cho cả hai bên, được thể hiện:

Đối với Nhà trường, doanh nghiệp là nơi giúp việc dạy nghề hướng tới đáp ứng nhu cầu của người sử dụng lao động và giải quyết việc làm; chương trình đào tạo thường xuyên cập nhật được các tiến bộ khoa học và công nghệ mới; Là nơi để giảng viên và người học của Nhà trường tiếp cận với công nghệ, phương tiện sản xuất tiên tiến, giúp họ học tập, rèn luyện tay nghề trên các thiết bị thực tế, hiện đại, những thiết bị đắt tiền mà nhà trường không thể có. Từ đó giáo viên và người học hiểu được quy trình công nghệ sản xuất và trực tiếp làm ra sản phẩm; đặc biệt, còn là địa chỉ hỗ trợ nhà trường về cơ sở vật chất, kinh phí đào tạo, học bổng cho người học...

Đối với doanh nghiệp: Có được một lực lượng lao động “phụ” là người học trong quá trình thực hành, thực tập sản xuất tại doanh nghiệp với chi phí thấp. Đây cũng là cơ hội để doanh nghiệp theo dõi và tuyển chọn được những học sinh, sinh viên giỏi, có năng lực thực tế phù hợp với yêu cầu lao động.

Tăng cường sự tham gia của doanh nghiệp trong công tác dạy nghề

Xác định tầm quan trọng của việc nâng cao chất lượng đào tạo, đào tạo gắn kết với doanh nghiệp, trong những năm qua, Đảng và Nhà nước đã có nhiều chủ trương, chính sách về tăng cường hoạt động đào tạo gắn kết với doanh nghiệp. Các Nghị quyết Đại hội của Đảng đều đã xác định có cơ chế chính sách để gắn kết đào tạo với doanh nghiệp, tăng cường sự quản lý của nhà nước về nhân lực và đào tạo nhân lực theo nhu cầu thị trường.

Thời gian qua, công tác gắn kết giữa dạy nghề với thị trường lao động và sự tham gia của doanh nghiệp dù đã có nhiều chuyển biến tích cực, nhưng việc phối hợp giữa cơ sở giáo dục nghề nghiệp và doanh nghiệp vẫn tồn tại nhiều hạn chế, chưa đạt như kỳ vọng. Theo Tổng cục Giáo dục nghề nghiệp, trong giai đoạn 2011-2020, tỷ lệ doanh nghiệp có đào tạo nghề cho lao động chiếm rất thấp (tỷ lệ chung là 36,29% và thấp nhất là các doanh nghiệp ngoài nhà nước 30,18%). Đây cũng là mối lo cốt tử có thể quyết định tới sự tồn tại của cơ sở giáo dục nghề nghiệp là tình trạng học sinh học xong ra trường không có việc làm, nếu doanh nghiệp cần người thì phải đào tạo lại. Vì thế, các cơ sở đào tạo cần phải gắn kết với doanh nghiệp để người học tốt nghiệp ra trường thì có chỗ làm việc và làm việc được ngay.

Sự tham gia của doanh nghiệp vào đào tạo nghề còn thể hiện ở nhiều hình thức khác như: trao đổi, cung cấp nguồn lực giữa cơ sở dạy nghề và doanh nghiệp; trao đổi thông tin giữa cơ sở dạy nghề và doanh nghiệp; hỗ trợ của doanh nghiệp với sinh viên học nghề; hợp đồng đào tạo cho lao động của doanh nghiệp, đưa học sinh đến thực tập tại doanh nghiệp.

Ngoài ra, còn có các hình thức hợp tác như: tiếp nhận sinh viên, giáo viên dạy nghề giáo dục nghề nghiệp thăm quan tìm hiểu về doanh nghiệp, cung cấp thông tin tuyển dụng sinh viên tốt nghiệp, thông tin phản hồi chất lượng sinh viên tốt nghiệp, mời chuyên gia doanh nghiệp về giảng dạy; doanh nghiệp cấp học bổng cho sinh viên, tài trợ thiết bị dạy nghề đào tạo nghề cho nhà trường; hợp tác xây dựng chi tiêu, kế hoạch đào tạo; tham gia xây dựng chương trình đào tạo...

Hợp tác giữa cơ sở đào tạo nghề và doanh nghiệp có thể coi là bước đột phá nhằm nâng cao chất lượng đào tạo nghề, đáp ứng tốt hơn nhu cầu của thị trường lao động. Học sinh được tiếp xúc thực tế sản xuất tại doanh nghiệp nhiều hơn, kỹ năng nghề được nâng cao, có cơ hội việc làm tốt hơn.

Giải pháp thúc đẩy đào tạo nghề gắn kết với doanh nghiệp

Đối với cơ sở GDNN:

Phối hợp với các cơ quan, doanh nghiệp tổ chức các hoạt động tư vấn, hội thảo, hội nghị trao đổi kinh nghiệm, định hướng nghề nghiệp, tuyển dụng và các hoạt động truyền thông nhằm kết nối học sinh, sinh viên với các doanh nghiệp và nhà tuyển dụng; Xây dựng dữ liệu học sinh, sinh viên tốt nghiệp hàng năm cung cấp cho các đơn vị tuyển dụng; Giới thiệu việc làm sau khi tốt nghiệp cho học sinh, sinh viên; Tổ chức khảo sát, lấy ý kiến của học sinh, sinh viên, doanh nghiệp về các hoạt động của đơn vị...

Cơ sở GDNN cần chủ động mời các nhà quản lý, nhân lực giỏi từ doanh nghiệp tham gia vào hoạt động đào tạo của mình về những kỹ năng tác nghiệp trên máy móc, thiết bị thực tế để quá trình nghiên cứu, giảng dạy trên giảng đường sát với thực tiễn;

Nâng cao năng lực đào tạo thông qua bồi dưỡng trình độ của đội ngũ giảng viên, đầu tư cơ sở vật chất thiết yếu; cập nhật, đổi mới chương trình nhằm bảo đảm chất lượng giáo dục.

Đối với doanh nghiệp:

Thành lập bộ phận đào tạo làm đầu mối gắn kết với cơ sở giáo dục nghề nghiệp. Doanh nghiệp cần có kế hoạch cụ thể và lâu dài trong việc phát triển nguồn nhân lực, gắn kết chặt chẽ với cơ sở giáo dục nghề nghiệp. Hằng năm, doanh nghiệp cần có thống kê nhu cầu sử dụng lao động mới, cũng như nhu cầu đào tạo lại để cơ quan chức năng thống kê, làm cơ sở cho các cơ sở giáo dục nghề nghiệp tổ chức tuyển sinh, xây dựng chương trình và kế hoạch đào tạo... Cùng với đó, doanh nghiệp cũng cần có chính sách hỗ trợ tài chính, cũng như cơ sở vật chất bằng các hình thức: Hỗ trợ học bổng cho học sinh, sinh viên, ký kết các hợp đồng tư vấn, nghiên cứu khoa học, hỗ trợ nơi thực hành, thí nghiệm, trang thiết bị phục vụ giảng dạy và học tập...

Doanh nghiệp cử các chuyên viên, chuyên gia, kỹ sư, công nhân lành nghề tham gia trực tiếp giảng dạy hoặc hướng dẫn thực hành tại cơ sở giáo dục nghề nghiệp hoặc tại doanh nghiệp. Ngoài ra, các doanh nghiệp cũng cần có thiện chí và tạo điều kiện tiếp nhận các giảng viên, cán bộ quản lý đến doanh nghiệp học tập, học hỏi kinh nghiệm hoặc trao đổi những vướng mắc giữa chương trình đào tạo và yêu cầu của thực tế.

Bên cạnh đó doanh nghiệp cũng cần phối hợp với các cơ sở giáo dục nghề nghiệp trong việc biên soạn chương trình, nội dung và phương pháp giảng dạy, bảo vệ đồ án, luận văn tốt nghiệp... để chương trình đào tạo phù hợp với nhu cầu của doanh nghiệp và xã hội.

Có thể khẳng định rằng mối gắn kết bền vững giữa cơ sở giáo dục nghề nghiệp và doanh nghiệp có vị trí đặc biệt quan trọng trong việc đảm bảo và nâng cao chất lượng sản phẩm đào tạo của cơ sở giáo dục nghề nghiệp, đồng thời là nguồn nhân lực chất lượng đầu vào của doanh nghiệp. Vì vậy, xây dựng và củng cố mối gắn kết bền vững giữa cơ sở giáo dục nghề nghiệp và doanh nghiệp trong việc phát triển nguồn nhân lực là yêu cầu cấp bách, là nhiệm vụ bắt buộc và là đòi hỏi của xã hội. Cơ sở giáo dục nghề nghiệp và doanh nghiệp cần phải cần phải thấy được lợi ích chung, lợi ích lâu dài đó là đầu tư cho con người, nội dung chương trình, cơ sở vật chất, máy móc thiết bị... nhằm xây dựng và phát triển mối gắn kết bền vững hơn.